Special Representative of the United
Nations Secretary General for
Human Rights in Cambodia

Représentant spécial du Secrétaire général
des Nations Unies pour les droits de
l'homme au Cambodge

ថ្ងៃទី ១ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៧

សេចក្តីថ្លែងការណ៍
របស់លោក ថូម៉ាស់ ហែមម៉ាប៊ឹក
តំណាងពិសេស របស់លោកអគ្គលេខាធិការ អង្គការសហប្រជាជាតិ
ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស ប្រចាំកម្ពុជា

ខ្ញុំមានសេចក្តីតក់ស្លុត និងកំហឹងយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះការវាយប្រហារដោយគ្រាប់បែក ដ៏សែនឃោរឃៅ កាលពីថ្ងៃអាទិត្យ ទី ៣០ ខែ មិនា ឆ្នាំ ១៩៩៧ ដែលបានសម្លាប់មនុស្ស យ៉ាងហោចណាស់ ១៦ នាក់ និងធ្វើឲ្យរបួសជាង ១២០ នាក់ផ្សេងទៀត ក្នុងនោះរួមមាន សមាជិកគណបក្សជាតិខ្មែរ អ្នកកាសែត នាយប៉ូលីស និង អ្នកដំណើរ ។ ឃាតករ បាន បង្ហាញឲ្យឃើញនូវភាពមិនអើពើទាល់តែសោះ ចំពោះជីវិតជនស្លូតត្រង់ ហើយត្រូវតែបាន ផ្តន្ទាទោសយ៉ាងខ្លាំងក្លាបំផុត ដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

នេះគឺជាការប៉ុនប៉ងដ៏ប្រត្យក្សមួយ ដើម្បីធ្វើឃាតអ្នកដឹកនាំគណបក្សនយោបាយ ប្រឆាំងមួយ ដែលបានដឹកនាំធ្វើបាតុកម្មនយោបាយស្របច្បាប់ និងដោយសន្តិវិធីមួយនោះ ។ ជនល្មើស និងអ្នកធានារ៉ាប់រងឲ្យការវាយប្រហារនេះ មិនថាពួកគេមានឋានៈ ឬខ្សែរយៈ ជាអ្វី ក៏ដោយ ត្រូវតែរកឲ្យឃើញ ចាប់ខ្លួនឲ្យបាន រួចកាត់ទោស និងផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ នៃ ប្រទេសកម្ពុជា ។

ដោយមកពីការខ្វះខាតនូវការស៊ើបអង្កេតដ៏ត្រឹមត្រូវ និងការខកខានមិនបានបញ្ជូនទៅ តុលាការ នូវជនល្មើសដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាដោយមូលហេតុនយោបាយកន្លងមកនោះ ក្នុងនោះរួមមាន ឃាតកម្មលើអ្នកកាសែត នួន ចាន់ កាលពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ការវាយ ប្រហារដោយគ្រាប់បែក ទៅលើគេហដ្ឋានសម្តេច ស៊ីន សាន និងទៅលើអ្នកគាំទ្រលោក ដែលស្ថិតនៅក្នុងវត្តមួយក្បែរនោះ កាលពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ការវាយកំទេចការិយាល័យ

Mr. Thomas Hammarberg
Stockholm : Rosenbad 4, P.O. Box 16121, S. 10323 Stockholm, Sweden
Tel: 0046-8-405 5646 Fax: 0046-8-723 1176
Phnom Penh : Centre For Human Rights, P.O. Box 108, Street 400, House 18, Phnom Penh, Cambodia
Tel: 855-23-362585/362797 Fax: 855-23-720030
E-mail: chrcambodia@pactok.peg.apc.org

របស់កាសែត «សេរីភាពថ្មី» កាលពីខែតុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ឃាតកម្មលើអ្នកកាសែត ធន់ ប៊ុនលី កាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ហើយនិងករណីផ្សេងទៀត បានធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងក្លា ចំពោះលទ្ធភាពនៃការស៊ើបអង្កេតជាអាជីពមួយដ៏ហ្មត់ចត់ ចំពោះករណីនេះ ។ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់រាជរដ្ឋាភិបាល សូមឲ្យចូលពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់និងដ៏ពេញលេញ ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតមួយដ៏ត្រឹមត្រូវ និងហ្មត់ចត់ ចំពោះករណីនេះ ។

ខ្ញុំមានសេចក្តីព្រួយបារម្ភ ចំពោះការស្នើដែលថា ទិសដៅនៃការវាយប្រហារនេះ ពោលគឺលោក សម រង្ស៊ី គួរត្រូវបានចាប់ខ្លួន ព្រោះតែបានដឹកនាំធ្វើបាតុកម្មខុសច្បាប់មួយនោះ ។ បាតុកម្មនេះ បានត្រូវអនុញ្ញាតជាលាយល័ក្ខអក្សរ ដោយសហរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ កាលពីថ្ងៃទី ២៩ ខែមិនា ឆ្នាំ ១៩៩៧ ស្របតាមច្បាប់ និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ សិទ្ធិធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី គឺជាសិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋានបំផុតមួយ ។ ផ្ទុយពីការដែលត្រូវបានជាទិសដៅ នៃការវាយប្រហារ ប្រកបដោយការបំផ្លាញជីវិតមនុស្សជាច្រើននេះ មនុស្សដែលបានចូលរួមបាតុកម្មមួយបែបនេះ ត្រូវតែបានទទួលការការពារពីសំណាក់នគរបាល ។ នេះគឺជាភារកិច្ច របស់រដ្ឋាភិបាល នៃសង្គមប្រជាធិបតេយ្យមួយ ដែលគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ។

ខ្ញុំក៏មានការព្រួយបារម្ភផងដែរ ដែលថាការសម្លាប់រង្គាលនេះ ព្រមទាំងការវាយប្រហារគ្នា រវាងបក្សពួកផ្សេង ៗ នៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង នាពេលកន្លងមកនេះ ហើយនិងករណីជាច្រើនផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនិងអំពើហិង្សានយោបាយ ដែលមិនទាន់បានដោះស្រាយនោះ បានបង្កើតឲ្យមានបរិយាកាសមួយ ដែលនឹងធ្វើឲ្យការរៀបចំការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងត្រឹមត្រូវ ជួបការលំបាកកាន់តែច្រើនថែមទៀត ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្តដល់រាជរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងគណៈបក្ស និងអ្នកដឹកនាំនយោបាយទាំងអស់ សូមឲ្យធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីបញ្ចប់ឲ្យបាន នូវអំពើហិង្សា និងការបំភិតបំភ័យខាងនយោបាយ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយធានាឲ្យបាននូវសុវត្ថិភាព នៃជនកម្ពុជាទាំងអស់ ក្នុងការរួមចំណែកដ៏ពេញលេញ និងដោយសេរី ក្នុងជីវភាពនយោបាយនៃប្រទេសនេះ ។

ក្នុងទិសដៅនេះ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវ ដល់អ្នកដឹកនាំនយោបាយទាំងអស់ សូមធ្វើឲ្យបានសំរេច នូវកិច្ចព្រមព្រៀងជាផ្លូវការមួយ ដើម្បីបោះបង់ចោលការប្រើអំពើហិង្សា ហើយនិង

ដាក់វិន័យដ៏តឹងរ៉ឹងបំផុត ដល់កងយោធា កងនគរបាល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធទាំងអស់ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ឲ្យគោរពនូវកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ។ បន្ទាប់ពីទទួលរងនូវសង្គ្រាម និងអំពើហិង្សា ដ៏ច្រើនឆ្នាំកន្លងមកនេះ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាគួរណាស់តែត្រូវបានរស់នៅក្នុងបរិយាកាសមួយ ផុតពីអំពើហិង្សានយោបាយ និងការភ័យខ្លាច ។ មានតែអ្នកដឹកនាំនយោបាយកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះទេ ដែលអាចធ្វើឲ្យការនេះអាចសំរេចទៅបាន ។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមសំដែងនូវសមានចិត្ត និងទុក្ខក្រៀមក្រម ដ៏ស្មោះបំផុត ជូនចំពោះអ្នករងរបួសទាំងឡាយ និងជូនចំពោះក្រុមគ្រួសារ នៃអ្នកដែលបានបាត់បង់ជីវិត ។ គេមិនអាចអនុញ្ញាត ឲ្យអំពើបែបនេះកើតមានបានទេ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឬនៅទីកន្លែងណាដ៏ទៃទៀតក៏ដោយ ។ សូមជឿជាក់ចុះថា ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ និងអង្គការសហប្រជាជាតិ នឹងធ្វើនូវអ្វី ៗ គ្រប់បែបយ៉ាងទាំងអស់ ក្នុងអំណាចរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាឲ្យបាន នូវការផ្តល់យុត្តិធម៌ចំពោះករណីនេះ ។